No. 2144 Zaterdag 7 Februari 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Koloniale Raad

(Zitting van den 2n Febr. 1925).

Nadat de Heer LANSBERG het eenige ontwerp, dat ingekomen is n. l. tot aanvulling van de *Loodsdienst-verordening 1922*, naar de afdeeling had verwezen, deed hij mededeeling van het telegraphisch bericht van zijn benoeming tot Voorzitter en van den Heer GORSIRA tot Onder-Voorzitter van den Raad.

„Het is mij een behoefte, zeide de Heer LANSBERG, nu het Hare Majesteit Onze Geëerbiedigde Koningin behaagd heeft mij te benoemen tot Voorzitter van dezen Raad, in de eerste plaats Haar mijn erkentelijken dank te betuigen voor het in mij gestelde vertrouwen en verder aan Hunne Excellenties den Minister van Kolonie en den Gouverneur van Curaçao voor voordracht en aanbeveling.

Aan U, Onder-Voorzitter en Leden van den Raad, betuig ik mijn dank voor de vriendelijke samenwerking, die ik steeds als Ondervoorzitter van U heb mogen ondervinden en spreek de hoop uit, dat zij onder mijn Voorzitterschap onveranderd zal voortduren, en dat onze werkzaamheden der Kolonie bevorderlijk zullen zijn.

Aan U, geachte Heer GORSIRA, bied ik hierbij mijne hartelijke gelukwenschen aan met Uwe benoeming tot Ondervoorzitter van dezen Raad; dat het U gegeven moge zijn tal van jaren de belangen der Kolonie te blijven behartigen.

Ik ben overtuigd, dat Uwe benoeming de algemeene instemming heeft verworven."

Het lid ZEPPENFELDT vroeg hierop het woord en zeide:

„Hooggeachte Heeren LANSBERG en GORSIRA.

Als een der oudste leden van den Raad komt mij de eer toe U ook namens mijne medeleden onze hartelijke gelukwenschen aan te bieden met Uwe benoeming tot Voorzitter en Onder-Voorzitter van dezen Raad, de hoop uitsprekende dat het U gegeven zal mogen zijn nog vele jaren vruchten van Uw arbeid in het belang der Kolonie te beleven.

Het ga U wel."

De Heer GORSIRA sprak daarna als volgt:

„Ik voeg mij ook gaarne bij U, Mijnheer de Voorzitter om ook mijn dank uit te spreken aan den Gouverneur voor zijne voordracht en aan de Hooge Regeering voor mijne benoeming als Onder-Voorzitter, die ik met genoegen aanvaard.

Als ik eenmaal geroepen word om in mijn nieuw ambt de leiding der Vergadering voor U waar te nemen, dan zal het zijn in Uw voetspoor en zal ik dan met strikte inachtneming der wetsbepaling op vlugge en afdoende wijze de zaken afdoen, zooals het algemeen belang dat vordert.

Heeft het verleden reeds getoond, dat ik op Uw aller medewerking rekenen kan, toen ik in het interregnum het voorzitterschap waarnam, ik hoop, dat in de toekomst steeds de goede verstandhouding zal kunnen worden gehandhaafd, die toen geheerscht heeft tusschen ons onderling en tusschen Bestuur en Raad.

Het is onder dit vertrouwen, dat ik mijn dank uitspreek tot U, M. de V. en aan mijn geacht medelid Zeppenfeldt voor de tot mij gerichte woorden en mijn ambt aanvaard."

De Voorzitter bedankte hierop de waardeerende woorden van gelukwenschen en sloot de vergadering.

DE VOLKSGEZONDHEID IN GEVAAR???

In de laatste 14 dagen is dit chapiter druk besproken, niet weinig opgeblazen, door sommigen als maatstaf genomen om het bekende schorsingsbesluit, door den Gouverneur onlangs genomen, goed of af te keuren.

Vooraf ga de uitdrukkelijke verklaring, dat wij die genomen beslissing van den gouverneur hier geheel en al buiten het kader van dit artikel willen houden, en alleen wat daartoe onmiddelijk aanleiding gaf, nl. art. 17 van de *Begrafenis Verordening* (Publ. Blad 1919 No. 21) in verband met de Volksgezondheid, wat nader onder de oogen willen zien.

En dan moet ons reeds terstond de verklaring van het hart, dat veel wat er nu in de laatste dagen over dit verband gezegd en geschreven is, noodzakelijk de publieke opinie op een dwaalspoor moet brengen.

* * *

Art. 17. van die *Begrafenis-Verordening* luidt als volgt:

„Zonder vergunning van den Gouvr., den Directeur van den Openb. Gezondheidsdienst, of zoo noodig eenen anderen geneeskundige gehoord, kunnen geen begraafplaatsen worden aangelegd op een afstand van minder dan 50 M. van gebouwen tot bewoning dienende of bestemd en zonder die vergunning mogen, binnen gelijken afstand van een begraafplaats, geen gebouwen ter bewoning worden opgericht of putten worden gegraven.

„Van dit verbod zijn uitgezonderd: doodgravers-woningen en pastorieën of kostershuizen, ten dienste der begraafplaats te stichten.

„Het uitbreiden eener bestaande begraafplaats wordt, voor deze verordening, met het aanleggen eener nieuwe begraafplaats gelijk gesteld.

„Het verbod in het eerste lid vermeld omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de op 1 September 1918 bestaande bebouwde lijnen."

***

Voor iedereen zal het wel duidelijk zijn, dat we de beteekenis en draagwijdte van dit artikel 17 van deze verordening alleen nauwkeurig kunnen schatten uit de officieele toelichtingen en besprekingen bij het ontstaan dezer verordening. Wij hebben daarbij vooral op het oog het *Voorloopig Verslag* van den Kol. Raad (gedateerd van 10 April 1918), de *Memorie van Antwoord* van Gouverneur NUYENS (van 7 Juni 1918), het *Eindverslag* van den Raad (18 Juni 1918), de *Nota naar aanleiding van het Eindverslag* van den Gouverneur (5 Juli 1918) en de *Notulen van den Raad*, waarin deze verordening behandeld werd op den 17n Juli en 21 Augustus 1918.

De promotor en technisch adviseur en gemachtigde van het Bestuur bij het ontwerpen en verdedigen van deze wet in den Raad was de bekende Dr. N. WATERMAN, destijds Chef van den Openb. Gezondheidsdienst alhier.

Wij zullen nu aan de hand van bovengenoemd officieele stukken zoo duidelijk mogelijk vaststellen, dat bovengenoemd art. 17 en enkele andere bepalingen dierzelfde Verordening *niet gemaakt zijn met het oog op de openbare gezondheid, dus niet om mogelijke gevaren voor de volksgezondheid te weren, doch om geheel andere redenen, die met de volksgezondheid nagenoeg in geenerlei verband staan.*

Men zal deze bewering wel wat kras vinden, omdat de publieke opinie, waarvan zich in haar nummer van 30 Januari ll. de *Voz di Pueblo* tot spreekbuis gemaakt heeft, geheel anders is.

Over het algemeen waren de leden van den Raad zeer sterk gekant tegen sommige bepalingen, (ook tegen art. 17) dezer verordening.

In het *Voorloopig Verslag* vroegen de leden bij de *Alg. Besch.*:

„Heeft de gezondheidstoestand in den loop der tijden geleden onder de tegenwoordige begraafpraktijken? Is er althans eenig gegrond vermoeden om aan te nemen, dat er onder de bevolking ziekten voorkomen, die haar oorzaak vinden in de bestaande gebruiken op het gebied van begrafenissen en begraafplaatsen?"

En bij art. 17 werd de opmerking gemaakt: „Op het verbod om huizen te bouwen binnen den afstand van 50 M. van een begraafplaats behoorde, meende men, bij wijze van overgangsbepaling een uitzondering voor de reeds bebouwde complexen binnen dien afstand te worden gemaakt."

In de M. v. A. antwoordde de Gr. op de desbetreffende vraag in de Alg. besch. van het V. V.: *„dat in het algemeen ziekten niet door stinkende gassen ontstaan, en de verdunning in de lucht reeds onmiddelijk zoo ontzaggelijk is, dat van onaangename geur geen sprake zijn*, wanneer een begraafplaats behoorlijk gelegen is."

„De vraag of door de nu heerschende gewoonte ziekten zijn ontstaan of het ontstaan ervan is bevorderd, is moeilijk te beantwoorden. *Ondergeteekende gelooft echter niet, dat men hier dat verband zou kunnen aantoonen. Er moeten al heel groote fouten in de wijze van behandelen van lijken bestaan, voordat het tot bepaalde ziekten komt.*"

En op de aanmerking bij art 17 antwoordde de Gouvr.: „Het bouwen van woningen veronderstelt een *nieuwe* handeling. Het spreekt van zelf dat de eenmaal om een kerkhof binnen den wettelijken afstand *staande* gebouwen *niet* behoeven te worden afgebroken."

In het *Eindverslag* drongen de Raadsleden bij art. 17 opnieuw aan: „dat bij wijze van overgangsbepaling zal worden toegestaan, dat *binnen de grenzen van reeds bebouwde complexen nieuwe huizen mogen worden gebouwd*," waarop de Gouverneur in de *Nota naar aanleiding van het Eindverslag* antwoordde: „Ondergeteekende acht die overgangsbepaling niet gewenscht. *In elk bijzonder geval kan toch vergunning worden gegeven voor den bouw*"

Voor den nadenkenden lezer zal het wel onnoodig zijn de opmerking — als zouden de antwoorden van den Gouvr, als zijnde van een leek, niet veel bewijskracht hebben,—te weerleggen, daar die antwoorden zeker *door of althans in overleg* met den technischen adviseur Dr. WATERMAN, zijn opgesteld.

In de Raadszitting van 17 Juli 1918, waarin dit ontwerp behandeld werd, erkende DR. WATERMAN, als Bestuursgemachtigde, dat „deze nieuwe begrafenis-verordening.... groote beroering en verontwaardiging gewekt (had), zóó zelfs, dat er bij de Algemeene beschouwingen bij de Begrooting aandacht aan werd geschonken en er een bewijs in werd gezien van de verregaande bemoeizucht van den Openb. Gezondheidsdienst."

DR. WATERMAN verwierp deze meening als niet juist, omdat „aan het initiatief van een nieuwe begraf.-verord. de Openb. Gez. niet debet" was.

Bij de bespreking over art. 17 meende Dr. W. het beste, het artikel zóó te laten als 't was.

De Voorzitter (A. G. STATIUS MUL-

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Toen 't 'n week of wat geleden storm liep op 't redactie-kantoor v. d. *„Amigoe"*, om toch maar bij tijds zoo'n spotgoedkoop exemplaar van Boldingh's West-Indisch plantenboek in de wacht te slepen, heb ik aan dien stormloop niet meegedaan.

Waarom niet?

Wel, ik had indertijd van denzelfden auteur precies zoo'n werk over de flora van onze Bovenwindsche eilanden cadeau gekregen, wat ik reuze-aardig van 'm vond, schoon voor 'n leek op plantengebied zooals ik, zoo'n ampel boekdeel zonder clyché's, zonder prentjes, al heel weinig attractie heeft.

't Heeft jaren lang gedommeld op Statius, op Barber, op St. Martin in mijn bibliotheekje smetloos blank, tusschen tal van beduimelde en ge-ezelmo'tjes quarto's, folio's, en duo decimo's, toen iemand, bij 't vrijbuiterend: kijk, heb je dat ook," 't op den kop tikte, en er niet van af te slaan was.

„Zeg, weet je wat, zei ik toen, neem jij dat boek gerust mee n' Curaçao, en laten we liever 'n beetje praten." „Dankie wel, hoor, zal 't je netjes terug sturen."

„Niet noodig, hou 't maar, je hebt er meer aan, dan ik."

Toen drukte Mr. MEERDINK, want die was 't, mijn hand bijna te gruizel.

Schoon ik BOLDINGH No. II niet gekocht heb, toch ben ik de Amigoe-redactie hoogst erkentelijk voor die breed opgezette reclame, omdat 't herinneringen bij me wakker heeft geschud, die voor 'n onder-de-streep-schrijver, die niets weet, en toch copie moet leveren, onbetaalbaar zijn.

* *

Mijn eerste kennismaking met den toenmaligen *Doctorandus* BOLDINGH was in 1905 op St. Eustatius, ergens in de beurt van de plantage *„Fair Play"*.

Hij was in 't holletje van den nacht op ons stukje rots aangespoeld, en had ze'n tenten opgeslagen in 't huis van Gezaghebber VAN GROL, die juist met verlof naar patria was vertrokken.

Hij was te paard en ik was te paard, toen we mekaar in 't vizier kregen.

Wat ie toen van mij gedacht heeft, weet ik niet, wat ik toen van hem gedacht heb, weet ik nog drommels goed, al is 't lang geleden.

Ik zag achter de manen van „Piet" 't oude doodmakke Gezaghebbers paard, 'n kleine, blondgebaarde, roodwangige, vriendelijk lachende gentleman in khaki, groote rijkappen, groote zonnehoed, onder ze'n linksche biceps 'n rijzweep, onder rechtsche 'n paraplui, en in elke hand 'n teugel.

Toen paardekoppen bijna mekaar raakten, wipte ik me'n groezelig wit kurken dopje met 'n: „U is zeker Mr. BOLDINGH niet waar? Aangenaam! mijn naam is DELGEUR."

„Wel, zei ie, aangenaam; ja, ik ben BOLDINGH, en wat doet me dat nu toch 'n pleizier, dat 'e hollandsch spreekt."

„Ben anders goed of slecht om 't heelemaal te verleeren. Ge rijdt wat, zeker vroeger niet veel gereden?"

„Te paard gezeten, bedoelt u, neen heelemaal niet."

„Dacht ik wel. Mag ik je dan eventjes 'n heel klein gratis rijlesje geven, zoo maar alleen de allereerste principen? Ja? Kijk er 's: Laat voortaan die spuit thuis, en bind 'n cape achter op 't zadel, pak je beide teugels in één hand, in je linker, zie je, zóó, en draai je voeten in de stijgbeugels naar binnen, als je klepper begint te caprioleri; en vooral als je er afduikelt, klim dan weer in no time op ze'n rug, hoe bekaaid je er ook afgekomen zijt, snapt U?

Weet je wat, ik moet nu naar huis, maar kom van avond in mijn wigwam aan zee 'n beetje hollandsch boomen, dan zal ik je meteen verder inwijden in de geheimen van de edele hippische sport, all right?"

Ja zeker, all richt, en dank U wel. Tot van avond MR. BOLDINGH.
Tot van avond MR. DELGEUR.
Vort „Sultan!"
Vort „Piet!"

Heel wat avondjes en ook heel wat daagjes zijn we sedert die eerste ruiterontmoeting bij elkaar geweest, gedurende de maanden dat hij St. Eustatius van alle kanten exploreerde, en zelden heb ik zulk 'n door niets te stuiten werkkracht gezien en bewonderd en benijd, als bij Doctorandus BOLDINGH, misschien geëvenaard door Van Kol, bij dien's bezoek in 1903 aan onze West-Indische eilanden.

In die kleine bewegelijke gestalte huisde 'n Ausdauer, 'n fut, 'n pep, 'n enthousiasme voor alles wat wortel en stengel en blad of bloem had, waarvan je gewoonweg paf stond.

Achter George, ze'n 18 jarigen boy en gids en baanbreker met bengelende trommel en camera en kapmes over zwart glimmende schouders, doorkruiste hij geheel 't eiland van onder tot boven, weer of geen weer, in regen en zon, van 's morgen vroeg tot 's avonds laat.

Tegen donker knerste ie, moe en mat, met ze'n bespijkerde bergschoenen weer 't gezaghebbershuis binnen, dook in de badkamer, at 'n stukje, wipte ze'n plantentrommel om en onvermoeid ging ie dan weer aan 't sorteeren en catalogiseeren en ontwikkelen, tot Klaas Vaak kwam, en ie achter z'n klamboe verdween.

Herinner me, 'm eens bij dag aangetroffen te hebben in volle ontwikkel-actie. 'n Dien tijd nog modern camera obscura-kastje stond op tafel. Blond gebaarde facie en rood gebrande bezige armen waren verdwenen door 3 gaten in 't duistere intérieur, de rest van ze'n gebukten body straalde in 't opalen zonlicht.

Hello, Doc, bulderde ik!

'n Benauwd: „hello, pastoor, ga zitten, ik ben dadelijk klaar."

Doc!! O, Doc!!!

Jaaa!?!

Daar zit 'n reuze-wesp op je broek, ten Z. W. van je portemonnaie-zakje! Niet schrikken hoor! Zal ik 'm eventjes?!

Ja, toe wees zoo goed.

Toen stelde ik me in positie, en mijn vlakke hand daalde suis-kletsend op de doctorale khaki-pantalon, zoodat de gerijkapte doctorale beenen bijna tegen 't plafond van 't gaanderij'tje vlogen.

Ai! Donnerwetter! Is ie dood?

Dood? Zoo plat als 'n scholletje, die zal je niet meer pikken.

Nà eenige oogenblikken kwam de zwaar transpireerende doctorale brainbox uit de duisternisse van 't donkere kamertje gedoken, en onder hevig pantalon-gewrijf:

Nou, pastoor, als er weer 's bij zoo'n gelegenheid 'n wesp bij mij op visite is, laat 'm dan maar kalmpjes zitten, hoor.

All right, Doc., anders altijd bereid te broek te bewerken bij eventueële aanvallen van 't wespendom.

'n Dag of wat later maakte hij pak en zak, en sloeg in de letterlijke beteekenis van 't woord ze'n tent op, boven op 't 1700 voet hooge randje van onzen zwaar begroeiden Quill.

'n Week lang heeft hij daar rondgescharreld in de diepste geheime-

LER) was „van oordeel, dat er geen bezwaren kunnen bestaan een uitzondering te maken voor reeds bebouwde complexen, waarvan de grens aan de zijde van de begraafplaats toch reeds binnen de in dit art. bepaalde 50 M. valt."

Dr. Waterman antwoordde: „dat hij het beter heeft gevonden den Gouvr. te adviseeren geen overgangsbepalingen te maken, omdat men anders nooit uit de impasse komt. Men heeft hier tot nu toe, tegen alle bepalingen van elders in. de begraafplaatsen maar nagenoeg midden in de bebouwde kom aangelegd, nooit rekening gehouden met momenten, die elders wèl gelden, en wordt die overgangsbepaling toegegeven, dan zal die bebouwing om de begraafplaatsen heen nog lange jaren doorgaan, evenals tot zijn spijt, bij het gemis van een artikel, dat de sluiting van de begraafplaatsen in de kom der gemeente gelast, de begraving in deze niet juist gelegen terreinen nog lange jaren zal doorgaan. Het is waar, dat reeds huizen op ongeoorloofden afstand bestaan, maar het is toch een wet tot een dood ding maken, de mogelijkheid te scheppen, daarmee nog lange jaren door te gaan.

Het ligt niet in 's sprekers plan deze verdere concessie over te nemen, *want hij wil inderdaad de begraafplaatsen buiten de stad en een ruimere uitbreiding der gemeente hebben.*"

De Heer Zeppenfeldt zegt, „dat er bij het kerkhof op Pietermaai een bouwvallig huis staat, en stelt de vraag of indien dat huis instort, men het weer zal mogen opbouwen."

Dr. Waterman antwoordde, „dat daartoe geen toestemming zal gegeven worden, aangezien getracht zal worden zooveel mogelijk te naderen tot den toestand, zooals door de verordening voorgeschreven."

De Heer Sutherland zegt, „dat hij moeielijk zijn stem aan dit art. zal kunnen geven. Hij stelt de vraag of de bepaling niet tot onbillijkheid zal leiden. Op *Welgelegen* b.v. hebben verscheidene menschen grondjes gekocht om huisjes te bouwen. Indien dit nu verboden wordt, dan lijden die arme lieden toch schade. Hij merkt verder op, dat waar er nu reeds in de omgeving van begraafplaatsen complexen van 1000 en meer huizen staan, een paar honderd meer toch niet zoo'n ingrijpend verschil zullen maken.

Spreker vraagt, of de gemachtigde v. d. G. van oordeel is, dat men op de wijze door den gemachtigde aangegeven, ooit tot den gewenschten toestand zal komen. Spreker gelooft dat niet. De menschen zullen wel oppassen, dat hun woningen niet bouwvallig worden."

Dr. Waterman „voelt het bezwaar van de heeren volkomen. Hij wenscht niemand te benadeelen, integendeel. Aan den anderen kant betoogt hij dat men, door een overgangsbepaling te maken, het bereiken van den gewenschten toestand nog langer verschuift. Men komt zoo daardoor nog verder van het gewenschte doel."

De Heer Sutherland is van meening, „dat het doel zóó ook nooit zal bereikt worden en meent, dat men op die wijze handelende, zooals door gemachtigde aangegeven, vooral de arme woning- en grondeigenaars zal benadeelen en acht dit onbillijk."

De Heer J. C. S. Gorsira J. P. Ezn zegt, „dat hij voor de kwaal slechts twee middelen kent 1o. onteigening of 2o. verwijdering van de begraafplaatsen."

De Voorzitter (A. G. Statius Muller) geeft den hamer over aan den Ondervoorzitter en zegt een amendement op dit art. te zullen voorstellen, n.l. aan het art. een lid toe te voegen, luidende:

„Het verbod in het eerste lid vermeld, omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning *is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de bij de inwerking treding dezer verordening bestaande bebouwde lijnen.*"

De behandeling van dit amendement en van art. 17 werd toen tot een volgende vergadering uitgesteld.

Als voornaamste conclusie uit dit debat kunnen we alvast dit naar voren brengen, dat geen enkel *hygiënisch* argument voor dit art. 17 als bewijs werd aangehaald. Dr. Waterman wilde alleen door deze bepaling gedaan krijgen „dat de begraafplaatsen buiten de stad overgebracht en dat hier een ruime uitbreiding der gemeente" tot stand kon komen.

In de volgende vergadering kwam dit inzicht nog veel duidelijker, tot haar recht.

Nog op iets anders willen we de aandacht vestigen.

Dr. Waterman beweerde, „dat *hier* tot nu toe, tegen alle bepalingen van elders in, de begraafplaatsen maar nagenoeg midden in de bebouwde kom aangelegd zijn".

Dit geldt alleen voor de kerkhoven van Pietermaai. Op Otrabanda bestonden de Protest. en Kath. kerkhoven aan den Rooden Weg daar zeker al veel meer dan een eeuw te voren, toen daar ter plaatse nog geen huizen stonden. Een inbreuk hierop maakte het Gt. zelf, door na het tot stand komen van deze verordening nog een nieuwe begraafplaats (de Algemeene) daar aan te leggen vlak tegenover een rij huizen aan den overkant van den weg, zoodat daardoor het doel dat Dr. W. wenschte, nog meer onbereikbaar, althans zeker meer bemoeielijkt werd.

* * *

In de volgende Raadszitting, gehouden den 21n Augustus 1918, werd na wederzijdsch overleg de redactie van het amendement van den Voorzitter (A. G. Statius Muller) op art. 17, aldus vastgesteld.

„*Het verbod in het eerste lid vermeld omtrent het oprichten van gebouwen ter bewoning is niet toepasselijk op het oprichten van gebouwen ter bewoning binnen de op 1 September 1918 bestaande bebouwde lijnen*".

Daarna vroeg het lid de Heer H. Statius Muller „of het in de bedoeling zal liggen te geraken tot sluiting van de begraafplaatsen, *indien dit met het oog op de volksgezondheid noodig blijkt*".

En voor het antwoord van Dr. Waterman wat nu volgde, vragen wij de speciale aandacht van de *Voz*.

Dr. Waterman antwoordde „dat hij wel graag zou willen komen tot sluiting van de begraafplaatsen, **maar kan zich hiervoor niet beroepen op het belang der volksgezondheid.** Hij zou het wel willen hebben met het oog op een betere stadsverdeeling, maar dat is zeer moeielijk."

En na dit laatste punt nog uitvoeriger te hebben toegelicht, herhaalde hij nog eens, „**dat hij zich tot sluiting van begraafplaatsen niet kan beroepen op het belang der volksgezondheid, waar zou het graag zien uit een oogpunt van verstandige woningpolitiek**."

Daarna werd art. 17 zooals gewijzigd met het amendement van den Voorzitter zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

We zullen ten overvloede deze kwestie, — dat de korte afstand van de kerkhoven tot de woonhuizen geen enkel gevaar oplevert voor de volksgezondheid, — nog van een andere zijde belichten.

De meest hygienische wijze van bijzetting van lijken is zonder twijfel door begraving, dus door te begraven in een diepen kuil met aarde bedekt en afgesloten.

De bij de ontbinding vrijkomende gassen banen zich langs de honderden poriën in den grond, als door even zoovele haarbuizen, een uitweg in de vrije lucht, waar ze terstond, zegt Dr. Waterman, „ontzaggelijk verdund worden, zoodat van onaangename geur zelfs geen sprake kan zijn." Hij geloofde evenmin, dat ziekten door stinkende gassen ontstaan,. . ." „of door de hier gevolgde gebruiken van begraven ziekten zijn ontstaan of bevorderd zijn, zeker niet, dat dit verband daartusschen kan worden aangetoond."

In art. 25 had Dr. Waterman voorgesteld, dat voor nieuw te bouwen grafkelders luchtopeningen zouden worden aangebracht, opdat de bij ontbinding vrij komende gassen zouden kunnen ontwijken."

M. a. w. zelfs deze in groote hoeveelheid door een breede buisopening ontwijkende gassen beschouwde Dr. Waterman nog niet eens gevaarlijk voor de volkgezondheid, zooals hij nadrukkelijk verzekerde in de *M. v. Antwoord* bij dit art. in verband met een opmerking der raadsleden „dat die luchtopeningen stank zullen verspreiden", met te zeggen, „dat volgens onderzoekingen van Pettenkofer en anderen daarvoor niet behoeft te worden gevreesd."

Na al het bovenstaande te hebben aangevoerd, zal de *Voz di Pueblo* wel begrepen hebben, dat zij zich niet op het gevaar voor de volksgezondheid, evenmin op wetenschappelijke gronden kan beroepen, om de stipte observantie van art. 17 in bescherming te nemen.

Wat de *Voz* beweerde, sticht verwarring.

Zij zegt in haar nummer van 30 Januari na het eerste lid van art. 17 dezer verordening geciteerd te hebben:

„Men zou zeggen, dat deze bepalingen uitvloeisels zijn ernstige studie en van de conclusie, dat het hebben van bewoonde huizen of putten binnen den afstand van 50 M. van een begraafplaats een zoo ernstige inbreuk is op den algemeenen gezondheidsdienst dat 't verboden moest worden. Uitstekend, als deze schadelijkheid technisch vaststaat. Maar wat dan gezegd van de uitzonderingen daarop toegelaten?"

„Het is schadelijk voor de volksgezondheid, maar met een vergunning van de Gouverneur mag iemand die gebouwen er wel hebben. Niet alleen dat, maar voor bestaande erven, die een bebouwde lijn op 1 Sept. 1918 hadden, geldt het verbod niet eens. *Waar blijft dan het belang der volksgezondheid?*"

„Hebt ge een bebouwde lijn vóór Sept 1918, dan mag je gerust meerdere gebouwen ter bewoning oprichten en hebt ge dat niet.... een vergunning van den Gouverneur helpt je uit den brand. *Waar blijft dan de volksgezondheid?*"

„*O, daar wordt geen rekening mede gehouden*, als er maar verordeningen bestaan."

Na hetgeen wij hierboven uit de officieele stukken hebben aangehaald, zal de *Voz* wel zoo goed zijn meening aan een duchtige revisie te onderwerpen.

Geen enkel belang van de volksgezondheid was met art 17 gemoeid. Het ging alleen om „*een betere stadsverdeeling*, om „*een verstandige woningpolitiek.*"

Maar nu dit onomstootelijk vaststaat, komen we nog tot een andere verrassende conclusie.

Wanneer met dit art 17 geen enkel belang der Volksgezondheid in gevaar gebracht wordt, dan is indertijd toch *zeer onlogisch* de bepaling gemaakt, dat om een uitzondering of dispensatie op dit art. te verkrijgen, de Gouverneur alvorens deze te geven, het advies van den „*Directeur van den Openb. Gezondheidsdienst of zoo noodig van een anderen geneeskundige*" moet vragen, zooals dit art. 17 voorschrift.

Het ging bij art 17. eenvoudig alleen om een *verstandige woningpolitiek*, om *een betere stadsverdeeling.*

Maar daarvoor dient, volgens onze opvatting, de raad van een anderen technischen Hoofdambtenaar, nl. van *den Directeur van Openbare Werken* of desnoods van den Rooimeester te worden ingewonnen en niet van den Chef van den Geneeskundigen Dienst, omdat er geen enkel hygienisch belang bij betrokken is.

Nog een andere opmerking: De *Voz* sticht ook verwarring door te veel nadruk te leggen op dien afstand van 50 M., alsof buiten die lijn volgens de wetenschap geen enkel gevaar aanwezig, en binnen die lijn men zijn leven niet zeker zou zijn. — Welnu, die afstand van 50 M. is geheel willekeurig gekozen, het had ook evengoed 20 of 100 M. kunnen zijn. Die afstand heeft alleen de kracht van een soort strafbepaling. Hiermede is alleen een zekere druk uitgeoefend op bouwliefhebbers om hun keuze van terrein elders te gaan zoeken. Het is een dwang, om de kerkhoven zoo spoedig mogelijk naar elders te verplaatsen. Ook dit bevestigde Dr. Waterman uitdrukkelijk:

In de raadszitting van 21 Augustus sprak de gemachtigde na de indiening van het amendement van den Voorzitter:

„Ook daarom ben ik geneigd dit amendement over te nemen, omdat hierin ten minste wordt aanvaard, dat *binnen een bepaalden afstand (het aantal Meters doet er minder toe) van een begraafplaats* geen nieuwe gebouwen worden opgericht, een bepaling, die in de begraafwetten van *alle landen* voorkomt. In alle landen is, evenmin als hier, de omgroeiing der begraafplaatsen door de zich steeds uitbreidende steden, onbekend; maar overal elders geeft dit feit niet het aanzien aan pogingen om de begraafplaatsen zoo lang mogelijk te behouden en om den afstand der woningen tot deze niet te reglementeeren, maar juist andersom tot het scheppen van juist gelegen begraafplaatsen *hand in hand met een verstandige woningpolitiek*."

Tot slot dit nog ter illustratie.

Wij behoeven volstrekt niet bevreesd te zijn, dat wij met de ligging onzer begraafplaatsen hier op Curaçao bij den vreemdeling den indruk van achterlijkheid zullen vestigen.

De Amerikanen, bij wien alles wat tot de hygiëne behoort, tot een soort van eeredienst verheven wordt, zien er geen enkel bezwaar in ons hierbij het voorbeeld te geven.

Wie New-York bezocht heeft, zal zich herinneren bij zijn omwandeling plotseling in het centrum dier wereldstad, vlak bij de *Broadway*, een begraafplaats, toebehoorend aan de Episcopale kerkgemeente naast de *Trinity Church*, te hebben aanschouwd.

Het is een oude begraafplaats, daar gebleven, niet opgeruimd, *waar ook nu nog* door oude families hun afgestorven bloedverwanten worden bijgezet.

Berichten uit de Kolonie.

Koloniale Raad.

Volgens telegrafisch bericht vorige week door den Gouverneur ontvangen zijn de Heeren Ed. S. Lansberg en C. S. Gorsira J. P. Ezn door H. M. de Koningin benoemd resp. als Voorzitter en Onder-Voorzitter van den Kolonialen Raad.

Blijkens verslag in dit nummer werden deze beide heeren in de raadszitting van Maandag 2 Ferbuari geïnstalleerd.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Inspectie van het Onderwijs.

Volgens de *off. ber.* is door Gouverneur Brantjes om voorloopig te voorzien in de vacature Meerdink, benoemd tot tijdelijk Inspecteur van het Onderwijs in onze kolonie de Eerw. Frater Radulfus, Directeur van *Scherpenheuvel* en Inspecteur van het R. K. Bijz. Onderwijs. Onze gelukwenschen.

A. G. Statius Muller.

De heer A. G. Statius Muller, voorzitter van den Kolonialen Raad, heeft ontslag genomen als lid van dat college. Niet vele Curaçaoënaars kunnen zich erop beroemen zooveel voor hun geboorteland te hebben gedaan. Begaafd met een helder oordeel over en een gezonden kijk op toestanden en gebeurtenissen, op personen in den regel ook, heeft hij vol ijver de hem geschonken talenten gebruikt, om zonder aanzien des persoons te doen, wat hij in het belang der kolonie wenschelijk oordeelde. Wij betreuren het levendig, dat deze kracht aan het koloniaal bestuur ontvalt. Juist als voorzitter van den Raad was hij uitnemend op zijn plaats en heeft hij veel gedaan, om het door hem voorgezeten college in aanzien te doen winnen. Wij vreezen niet, dat de heer Muller, in Nederland metterwoon gevestigd, land en volk van Curaçao uit het oog zal verliezen en hopen hartelijk, dat de regeering en officieuse lichamen, die de belangen der kolonie van hieruit voorstaan, van zijne aanwezigheid partij zullen weten te trekken. *(Kol. Wkbl.)*

Een record.

Wij hebben ze niet geteld, maar op Gezag van *El Boletin Comercial* vermelden we hier met groote voldoening, dat Dinsdag van deze week, toen de eerste toeristenboot de *Montroyal* hier binnen kwam, er **24** stoombooten in onze haven lagen. Dat zal nog wel nooit gebeurd zijn.

Vliegdienst.

Als aanvulling van het bericht in ons vorig nummer omtrent de beide vliegmachines voor den vliegdienst in Colombia, kunnen we nog het volgende mededeelen.

Deze nieuwe watervliegmachines behooren niet aan *Scadta*, maar aan een andere Mij. door S. met de exploitatie belast. Deze Mij. Syndicato Condor is te Berlijn opgericht en stelt zich ten doel nieuwe luchtlijnen in de Caraibische Zee op te richten.

Het eerste luchtschip van dezen omvang, een superhydroavion, dat den 16 Januari in Puerto Colombia aankwam, was van het type *Dornier „Wall"* en heet *Atlantico*.

Het was verpakt in drie enorm groote kisten. Wegens een bergstorting op de spoorlijn tusschen Pto. Colombia en Barranquilla was het onmogelijk zulke groote kisten te vervoeren. Ook zonder die wegversperring zou het transport er van uiterst moeilijk geweest zijn, want de grootste kist was 16½ M. lang en 6 M. breed en te zamen wogen die 3 kisten 15 ton. Om die reden besloot het Syndicaat deze superhydroavion op den oever van Pto. Colombia te monteeren en

---

nissen en krochten van dien wereldberoemden uitgedoofden krater, steeds papnat tot aan ze'n flanelletje door de aanhoudend verwoed neerkletterenden regenvlagen, maar gnuivend van je zuiverst plantaardig genot in die tooverweelde van tropische flora en vegetatie.

En s' avonds laat zag je hoog in den berg tegen den schitterenden sterrenhemel ze'n fel-brandende carbiet-lantaarn als 'n tweede Mars flikkerpinken, en in ze'n lekkend tentje, omgonsd door 'n heirleger van op menschenbloed beluste insecten, sorteerde ie er maar enthousiast op los, variëteiten van lianen, en orchideeën, en varens en nog zoo heel veel meer.

En nog menig knus avondje heeft ie, nà ze'n neerdalen uit hoogere sfeeren bij mij doorgebracht.

Dan kwam ie gewoonlijk tegen 'n uur of 8 door mijn palmenlaantje aangetippeld in keurig gestreken kabaai en gebatikte slaapbroek.

Zat gewoontetrouw dien tijd in hetzelfde costume te lezen of te schrijven in mijn gezellig zaaltje met open raam en deur, petroleumlamp in 'n windvrij hoekje, drie slapende boys in 't kamertje links, drie slapende honden in 't kamertje rechts. Bij 't hekgepiep vloogen de 3 viervoeters nòdig blaffend op ten aanval paraat, de 3 tweevoeters rolden zich op hun matje geeuwzuchtend om.

Ik kom weer 's 'n beetje praten, pastoor.

Heerlijk, Doc, kom er in. Koest dajakkers!

En ik keilde blij de Maasbode of leesboek, of Amigoe-copie in 'n hoek, schuddeze'n rechter en.... „Lawrenceboy get up, trek je broek aan, en kom hier!"

Lawrence — in de wandeling Luf — mijn Ober verscheen met dikke slaapoogen en ze'n broek an, steeds hevig jeukend, (— wat tusschen 2 haakjes de hypermoderne upper-ten-mensch precies eender doet, als ie plots uit ze'n slaap wordt wakker geschud, —) en bracht thee en sigaren.

En dan zetten we 'n boom op, zoo wijd vertakt, dat we soms mekaar verwonderd aankeken met 'n: „hè, is 't al zóó laat", als 't op 't fort 12 slagen middernacht klepte.

Succes gehad, Doc, vandaag op de plantenjacht?

En dan klaarde ze'n gezicht op. „Schitterend! Je moet beslist 's komen kijken. Eerst van morgen vroeg 'n *Capparis cynophallophora*, toen wat later 'n juweel van 'n *Polypodium lycopodioides*, en van middag 'n ideaal van 'n *Pappophorum alopecuroideum*."

„In hemelsnaam, Doc, stop. Je vloekt me'n boys klaar wakker."

Is dat nu Latijn? Geloof me Cicero en Virgilius en vooral Tacitus draaien zich nu momenteel om in hun graf. Waarom zijn jullie plantmaniakken toch zoo rillingverwekkend anti-classiek?"

Pappop.... hoe is 't ook weer, o ja, „*pappophorum alopecuroideum*,"

Doc, schaam je en bloos, 't lijkent waarachtig veel op 't idioom van de Papoeäs.

En dan lachte ie 's gul, en begon hoogstinteressant-amusant te vertellen over z'n jeugd, over Purmerend, z'n studententijd, over Prof. Went, en over... dat ie nu vast en zeker was, dat onze bekende St. Eustatiaansche „*White Wall*" ontstaan is heel en alleen door plaatselijke opheffing.

Zoo nu en dan nam onze conversatie 'n hoogst wetenschappelijke vlucht, b. v. over Pasteur, *stof en kracht, generatio spontanea.*

Tegen Pasteur, dien reus van geleerdheid, zag ook hij op met groote bewondering en vereering.

Let er 's op, Doc, lanceerde ik toen ongeveer, we zullen 't nog beleven, dat gen serieus geletterd man die met ze'n tijd meegaat, nog zal durven en kunnen beweren, dat leven kan ontstaan uit doode stof, zoodat 'n levende Schepper kan worden uitgeschakeld.

En we hebben 't beleefd, hij in de Oost, ik in de West, want 'n iegelijk slechts 'n ietsje op de hoogte van dit in der tijd zoo brandend probleem, weet immers hoe smadelijk die luidschetterende stof-en-krachtmannetjes met de kous op den kop naar huis zijn gestuurd.

't Speet me danig, toen ik op 'n zonnige afternoon, Boldingh met ze'n factotum George druk aan 't inpakken zag, van al ze'n hebben en houden.

Ik kom van avond nog eventjes aan, morgenvroeg ga ik er van door naar Saba.

Dat was 't laatste gezellige avondje dat ik met 'm gesleten heb.

Zou 'm later nog op Saba of St. Martin, misschien nog op Curaçao ontmoeten, maar dat liep allemaal faliekant uit, 't waarom weet ik heusch niet meer.

Toen in 1907, hij mij, pas met verlof in Holland, in mijn geboortestad Rotterdam kwam opzoeken.

Wat al West-Indische speciaal Eustatiaansche herinneringen hebben we toen niet opgehaald! Nà 'n geanimeerd dinétje stelde ie voor als peuse-café 'n tochtje op de Maas te gaan maken.

Moet je weten, dat 't vroor dat 't kraakte, en de Maas vol drijfijs zat.

Maar zoo was ie, die kleine pittige Doctorandus Boldingh. — Had er bedroefd weinig zin in, maar voor mijn gasten heb ik alles over, en we hebben een stevig half uurtje op de kruiende Maas rondgezwalkt, hij aan dek, ik in 't kajuitje bij 'n roodgekoond vulkacheltje.

Toen bracht ik 'm nà 'n stevige shakehand, op ze'n bommel naar Utrecht, en sinds dien, heb ik 'm nooit meer gezien.

Wel weet ik, dat op 1 Juli 1909, ik zat toen weer in 't St. Eustatiaansch zonnetje te bruinen, Isaac Boldingh, geboren te Purmerend, des namiddags klokslag 4 uur ze'n proefschrift verdedigd heeft ter verkrijging van den graad van Doctor in de Plant-en-Dierkunde aan de Rijks-Universiteit van Utrecht en geslaagd is, *summa cum laude*, wat me heelemaal niet verwonderd heeft.

Van October 1909 tot einde Februari 1910 kwam hij hier voor het Botanisch onderzoek onzer Benedenwindsche Eilanden.

Eenige jaren later, in Januari 1914, is hij naar Oost-Indie vertrokken, en een van zijn dierste wenschen is aldus vervuld, om eenmaal nog die weergalooze plantenrijkdom en fantastische vegetatie van onze Oost te zien, te genieten, en zoo mogelijk te exploreeren en vooral te catalogiseeren.

Of ie getrouwd is, of nog 'n verstokt celibatair, ik en weet 't niet.

Of ie nog steeds gelukkig is tusschen ze'n planten, zooals ik tusschen mijn arme blackies, ik en weet 't niet.

Ot ie misschien al dood is, ik en weet 't niet.

Maar wel weet ik, dat de *Amigoe* gelezen wordt in de Oost, in Batavia, Bandoeng, Deli, Borneo, etc. onmogelijk is het dus niet, dat 'm 'n exemplaar met deez' onder-de-streep in handen valt.

In dat geval, Doctor Boldingh, geef 's 'n teeken van leven en al ben je nu mijn tegenvoeter, misschien wel 'n bolrond tegenvoeter van mij, nog steeds ranken slanken West-Indischen zesvoeter, toe geef 's asem, en pen 's 's kattebelletje aan mij, die je geleerd heeft fatsoenlijk paard te zitten, aan je ouwen Eustatiaanschen vriend.

Jan Paul.

Sint Willibrordo

Maria Lichtmis 1925.

op te stellen; wat met behulp van de kraan van de haven zeer goed van stapel liep. Van Pto. Colombia zou de *Atlantico* naar de vlieghaven van Barranquilla vliegen.

Bij Regeeringsbesluit 31 is het vorig jaar een subsidie aan de *Aviacion Comercial de Colombia* toegekend. Dientengevolge heeft de *Scadta* een overeenkomst gesloten met het *Syndicato Condor*, waarbij zij dit syndicaat belast heeft om de proeven nemen met het type *Dornier „Wal"* in verband met de bijzondere atmosferische omstandigheden der tropen, opdat de *Scadta* zóó de noodige ondervinding zou opdoen bij invoering van dit type in den luchtdienst, zooals dit gouvernementeel besluit ook bedoelde.

Het type *Dornier „Wal"* is een vliegboot van groote capaciteit, die plaats biedt voor 10 passagiers, met een groote ruimte voor bagage, de post en andere vracht, zij heeft een draadloos toestel aanboord en 2 motoren elk van 400 P. Kr. Dit type van super-watervliegtuig kan op rivier en meren met rustig wateroppvlak neerdalen, en is bovendien met een speciale inrichting toegerust, waardoor het langs de zeekust kan vliegen en in open zee kan neerdalen. De resultaten met deze superhydro-avion op zee in Europa waren verrassend, zoodat gerust kan gezegd worden, dat met de aankomst van dit vliegtuig in Colombia, een nieuw tijdperk van ontwikkeling voor de handelsvliegdienst van dat land is begonnen, dat door Scadta reeds was geopend.

Santo Domingo.

Een onzer abonné's, thans verblijf houdend te San Pedro de Macoris, op het eiland Sto. Domingo, schrijft ons over die stad i.d. 18n Januari ll. het volgende:

„De eerste indruk, die een vreemdeling krijgt is, hoe verbazend veel de Engelsche taal alhier gesproken wordt, niet zoozeer door de inboorlingen als wel door de lui die gedwongen zijn om alhier hun broodwinning te komen zoeken. Op den steiger en door de straten hoort men bijna zooveel Engelsch als Spaansch. Op de plantages is 't niets anders dan Engelsch. Nu en dan komt de Spaansche taal te voorschijn. Dat komt omdat de Amerikanen hier de belangrijkste industrieele en landboukundige bronnen van bestaan in handen hebben.

Werklieden van St. Vincent, St. Lucia, Dominica, Guadeloupe, Antigua, Montserrat, Nevis, St. Kitts, Si. Barths, de Nederl. Bovenwindsche eilanden, Auguilla en de Maagden-eilanden treft men overal. Soms komt men ook een paar Curaçaoënaars tegen.

Macoris is een flinke stad en gaat op handelsgebied sterk vooruit. Topografisch beschouwd, zijn er altijd vorderingen te bespeuren. Esthetisch en maatschappelijk verschillen de gewoonten en manieren van 't Spaansche element nagenoeg niets met Curaçao. Wat eeredienst en onderwijs betreft staat zoo'n druk bezochte en druk bevolkte stad als Macoris eenigszins op den achtergrond. Er is maar één niet bijzonder groote Katholieke Kerk in de geheele stad, een stad die ± 1½ vierkante mijl in oppervlakte heeft en die op een steeds toenemende bevolking roemen kan. Er zijn ook een paar kerken voor de verschillende Protestandsche gezindten. De godsdienst-oefeningen worden overal heel weinig bezocht. De suiker-industrie neemt voortdurend verbazend toe. De oogst op de plantage „*Consuelo*" is voor dit jaar op 450,000 zakken geschat; en alle pogingen worden in het werk gesteld om de hoeveelheid suiker gedurende het loopend jaar op de andere plantages nog hooger op te voeren. Dag en nacht, Zondagen inbegrepen, werkt men tot het bereiken van dit doel.

Er zijn 8 openbare scholen voor gewoon lager onderwijs en één voor M. U. L. O. wordt nu in 't leven geroepen. Wel bestaan er in de hoofdstad Santo Domingo inrichtingen van onderwijs op een hooger peil, waarin geneeskundigen, tandartsen, praktizijns en onderwijzers kunnen voorbereid worden. Marcoris heeft op ons over 't algemeen een allerbesten indruk gemaakt. Deze gelegenheid nemen wij te baat om den Nederlandschen Vice-Consul alhier, den Heer VICTOR VAN DER LINDEN in 't openbaar te bedanken voor de ons bewezen diensten. Hij heeft ons, als Nederlandsch onderdaan, beleefd en vriendelijk alle hulp bewezen tot het bereiken van ons doel alhier. Hij is een Curaçaoenaar en geniet hier den eerbied en achting van de bevolking Hij spreekt vloeiend vier Europeesche talen en geniet de onderscheiding van een der beste boekhouders alhier te zijn. Als Curaçaoënaar heeft hij dus zijn sporen verdiend. Als vertegenwoordiger der Nederlandsche belangen in deze streken behoeft hij voor geen zijner Collega's onder te doen."

S. S. „Niagara".

Deze week bezocht het S.S. *Niagara* van de Amerikaansche Marine, dat de Venezolaansche kust peilt en in kaart brengt, opnieuw onze haven om te bunkeren.

Nieuwe Consul.

De Republiek Santo Domingo heeft alhier een nieuwen Consul benoemd n.l. den Heer MANUEL W. ALVAREZ, die deze week reeds in functie getreden is, na zijn opwachting bij den Gouverneur gemaakt te hebben.

Tot nu toe heeft hier niemand een anderen Dominicaanschen Consul gekend dan den Heer MANUEL PEREZ, wat wel begrijpelijk is als men weet, dat deze Heer zoo ongeveer een halve eeuw lang die functie, en met eere, bekleed heeft, en nu eervol ontslag en tot belooning zijner verdiensten ook pensioen gekregen heeft.

De toeristenbooten.

Dinsdag kwam het S.S. *Montroyal* met 296 toeristen aan boord onze haven binnen en nam ligplaats aan de *Julianawerf* in het Schottegat.

Donderdagmorgen voer de *Tuscania* met 265 toeristen onze haven binnen en meerde aan de werf van de *Cur. Trading Co.*

Beide dagen was het een druk beweeg van vreemdelingen in onze stad, waarvan zeer velen een autotocht maakten naar Caracasbaai en andere plaatsen in de buitendistricten. Vele winkels maakten goede zaken. Voornamelijk parfumeriën en Curaçaosche handwerkjes, de echte Curaçao likeur en andere artikelen vonden veel aftrek.

Vandaag is de derde toeristenboot de *Orca* binnengekomen en morgen wordt No. 4 de *Megantic* verwacht.

Men deelde ons mede, dat de multimillionair COLGATE, de eigenaar van de bekende zeep- en parfumerienfabrieken te New-York, met deze laatste boot de reis meemaakt.

Al deze Amerikanen zijn van harte welkom. Het is zeker, dat zij heel wat dollars hier laten.

De Roode weg.

De asfalteering van de *Roode Weg* is deze dagen klaar en een grondige verbetering daarmede tot stand gekomen. Het heeft wel lang geduurd, maar de verbetering is dan ook prachtig. Geen wonder, dat iedereen van harte wenscht, dat spoedig iedere straat zoo'n beurt moge krijgen en op die wijze verbeterd worden.

Tegenover het vele onaangename, wat de Directeur van Openb. Werken zoo dikwijls over onze straten te hooren krijgt, is het niet meer dan billijk, dat hem voor deze mooie verbetering een woord van lof geschonken wordt. Wat wij bij dezen volgaarne doen. Eere, wien eere toekomt.

Reorganisatie der Politie.

Door den Minister van Koloniën is bekend gemaakt, dat er op Curaçao twee officieren van het Wapen der Marechaussée's noodig zijn voor het politiecorps, waarvoor gegadigden werden opgeroepen.

Uit een particulier bericht vernamen wij, dat zich reeds 20 solicitanten hiervoor hadden aangemeld.

Uit deze 20 zijn reeds 4 personen uitgekozen, waarvan er twee definitief zullen benoemd worden.

Daar Luitenant VAN BERGE in Maart a. s. repatrieert, is het te verwachten, dat ongeveer terzelfdertijd, minstens één dezer nieuwe officieren, misschien reeds beiden, zal worden uitgezonden.

Het zal dus nu met de reorganisatie onzer politie spoedig ernst gaan worden. Het nieuwe plan lijkt ons de juiste weg. Alleen vakmannen, daartoe speciaal opgeleid, kunnen met organisatie van een politiecorps belast worden. Het wapen der Marechaussée's in Holland heeft een uitstekenden naam.

Onze Koningin-Eeredocter.

Bij gelegenheid van het 350 jarig bestaan van de Universiteit te Leiden is door den Senaat aan H. M. Koningin Wilhelmina het doctoraat *honoris causa* in de rechtsgeleerdheid aangeboden en door H. M. aanvaard. Het motief dat daarbij voorzat, was hiermede onze Koningin te huldigen als afstammeling van Prins Willem van Oranje, door wien in 1574 deze Universiteit gesticht werd.

De plechtigheid van de aanbieding van dit eeredoctoraat zal overmorgen 9 Februari te Leiden plaats vinden.

Reeds in 1914 bij gelegenheid van het 300 jarig bestaan van de Universiteit te Groningen ontving H. M. de Koningin van den Senaat dier Universiteit het eeredoctoraat in de letteren.

Droogte.

De droogte is vrij plotseling ingevallen. Sinds 14 dagen heeft het in het geheel niets meer geregend en de week daarvoor maar zoo weinig dat 't bijna van geen beteekenis was.

Voor de regenbakken is dat zoo erg niet. Doch voor den te velde staanden oogst wèl. Want nu de maiskolven staan te rijpen, waren nog eenige regenbuien hoogst welkom geweest. Onder deze omstandigheden is het nog zeer goed mogelijk, dat de maisoogst erg zal tegenvallen.

Officiëele Berichten.

De persoon van Cornelis de Mey is benoemd tot bode van den Gezaghebber van Aruba.

De heer J. R. Arends, arts alhier, is eervol ontheven uit de functie van buitengewoon Gouvernements-geneeskundige, belast met den geneeskundigen dienst in het krankzinnigengesticht alhier, en benoemd tot gouvernements-geneeskundige in de kolonie Curaçao, met standplaats Bonaire, en de heer J. de J. Arends, arts alhier, is benoemd tot buitengewoon gouvernements-geneeskundige, belast met den geneeskundigen dienst in het krankzinnigengesticht alhier.

De gouvernements-geneeskundige G. R. Hopkins is, bij wijze van proef, tijdelijk belast met de geneeskundige armenpraktijk in het 2e district alhier, onder bepaling, dat hij niet in genoemd district behoeft te wonen.

De persoon van Polinita Johana Lopez is, gedurende den duur van het verlof der inwonende verpleegster in de polikliniek alhier, Aurelia Wieske, belast met de werkzaamheden van Wieske voornoemd.

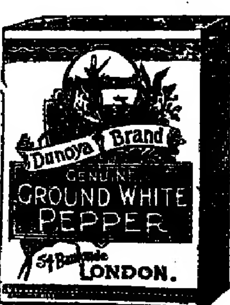
De heer A. Hermus, Inspecteur van het R. K. bijzonder onderwijs, is tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van Inspecteur van het Openbaar Onderwijs.

De militair Guillaume Schefer is, wegens wangedrag, van zijne verdere detacheering bij de politi, ontheven.

Uit het Kolonlaal Verslag.

In onze kolonie werd aan **automobielen** ingevoerd:

	in **1921**	in **1922**	in **1923**
stuks	52	60	92
waarde	82.861 gld.	67.633 gl.	92.090 fl.
id aan **rijwielen**			
stuks	81	197	120
waarde	8.557 fl	20.163 fl	7.084 fl
id aan **piano's en orgels**			
stuks	16	23	24
waarde	15.975 fl	10.008 fl	13.346 fl
id. aan **sigaren**			
100 stuks	8.191	4.541	6.117
waarde	fl. 44.277	fl 26.028	fl 25.601
id. aan **sigaretten**			
100 stuks	260.406	340.307	291.805
waarde	fl 229.357	fl 218.186	fl 192.116

BUITENLAND.

ITALIË.

De leeuw brult en laat zijn tanden zien.

Uit Rome wordt 5 Januari gemeld, dat er in alle politieke kringen van Italie een geweldige beroering heerscht door het plotseling felle optreden van Mussolini.

Hij verklaarde in zijn opzienbarende Kamerrede:

„Ik heb, verklaart de Eerste minister, pogingen aangewend om het normaal politiek leven te herstellen, maar het gevolg van die pogingen was een ellendige, smerige perscampagne, die Italië gedurende drie maanden heeft onteerd. Al de bladen vertelden akelige, afschuwelijke leugens. Maar ik bleef kalm te midden van den storm, waarover men zich later zal schamen.

Men noemt het fascisme een horde barbaren, die in de natie kampeert; men scheldt het een beweging van struikroovers en avonturiers. Welnu, ik verklaar voor deze Vergadering en voor geheel het Italiaansche volk, dat ik de politieke, zedelijke, historische verantwoordelijkheid voor alles, wat er gebeurd is, op mijn schouders neem, dat ik bereid ben, die verantwoordelijkheid alléén te dragen. Is het fascisme een vereeniging van misdadigers — ik ben het hoofd van die misdadigers.

In de laatste dagen hebben niet alleen de fascisten, maar ook andere burgers zich de vraag gesteld, of er een gouvernement bestond. Ik heb gewild, dat het zoo ver zoude komen en betrouwende op mijn levensondervinding heb ik gedurende een half jaar het fascisme op de proef willen stellen. Ik heb zekere menschen gezien; ik heb gezien, wat zij waard waren en om welke redenen zij op een gegeven oogenblik, toen het schip zoo hevig door het geweld van den orkaan werd geteisterd, er van door wilden gaan. Ik heb ook mij zelven op de proef gesteld. Ik zou mijn toevlucht niet tot zulke maatregelen hebben genomen, hadden de belangen der natie niet op het spel gestaan. Het volk heeft geen eerbied voor een gouvernement, dat zich laat beleedigen. Het volk wil, dat zijn waardigheid de weerkaatsing zij van de waardigheid van het gouvernement; en het volk heeft zelfs reeds vóór mij uit geroepen: "Genoeg de maat is vol!"

Voeren twee elementen strijd, en wil geen van beide toegeven, dan bestaat er geen andere uitweg dan het geweld.

Er is in de Geschiedenis nooit een andere oplossing geweest en er zal er nimmer een andere zijn.

Thans durf ik zeggen, dat het probleem opgelost zal worden.

Het fascisme, het gouvernement en de partij ontwikkelen hun volle kracht.

Mijnheeren, gij hebt u begoochelingen gemaakt. Gij hebt gemeend, dat de laatste ure van het fascisme gekomen was, omdat ik het in bedwang hield; gij verkeerdet in den waan, dat het dood was, omdat ik het beteugelde.

Maar gij zoudt eens zien, wilde ik, om het te ontketenen, het honderdste gedeelte gebruiken van de energie, die ik aanwend, om het in bedwang te houden!

Maar dat is niet noodig, want het gouvernement is sterk genoeg om den opstand van den Aventijn geheel en voorgoed te fnuiken."

Mussolini heeft in vele steden bij allerlei personen huiszoekingen doen houden.

Drie ministers zijn door anderen vervangen en Salandre is ontslagen als voorzitter van de Italiaansche delegatie bij den Volkenbond.

Tot nu toe zijn 95 clubs, verdachte dranklokalen en 150 café's gesloten, 25 organisaties opgeheven, 120 groepen van de *„Italia Libera"* ontbonden, 111 „gevaarlijke" individuen gearresteerd en 655 huiszoekingen gedaan.

De bevolking in Frankrijk.

Uit de bevolkingscijfers over de eerste negen maanden van 1924 blijkt, dat de demografische beweging in 1924 nog ongunstiger is dan het jaar te voren. Vergeleken met de eerste negen maanden van 1924, valt een vermindering van geboorten met 11.023 en een vermeerdering der sterfgevallen met 15.290 te constateeren. Het geboorteoverschot, dat in 1923 78.451 was, is derhalve in 1924 tot 52.138 gedaald. Het aantal huwelijken is stationair gebleven. Het aantal echtscheidingen daarentegen nam met 2077 of 14% toe.

Natuurlijk zullen weer allerlei middelen worden aanbevolen, om dit geleidelijk uitsterven van het Fransche ras tegen te gaan. Maar onder een regeering, die het middel, de opleving van den godsdienst, met alle macht tegenwerkt en een anti-godsdienstige staatsschool de plaats tracht te doen innemen van de katholieke onderwijsinrichtingen, zal het euvel nog slechts des te verwoestender optreden.

Treurige cijfers

geeft *„l'Oeuvre"* betreffende het aantal kinderen in Fransche ambtenaarsgezinnen.

Uit een statistiek, door genoemd blad gepubliceerd, blijkt, dat er van de ruim 800.000 ambtenaren in Frankrijk 200.000 ongehuwd zijn. Van de 600.000 gehuwden heeft bijna de helft geen kinderen, bijna een derde één kind, nog geen zesde twee kinderen, ruim een twaalfde drie kinderen, terwijl het aantal ambtenaren met vier kinderen 2% bedraagt, met vijf kinderen ½ %, met zes kinderen ¼ %; het aantal ambtenaren met meer dan zes kinderen bedraagt nog niet 1|6 %.

De commissie voor de financiën heeft een herziening voorgesteld van den kinderbijslag. Deze zou 540 frank per jaar bedragen voor één kind, 1260 frank voor twee kinderen, 2340 frank voor drie kinderen en 3600 frank voor vier en meer kinderen.

Maar het feit, dat het kwaad juist in de z.g.n. hoogere standen heerscht, doet vreezen, dat met geld alleen weinig goeds te bereiken zal zijn.

Groote gezinnen in Canada.

Canada, wier bevolking grootendeels afstamt van Fransche kolonisten, telt vele buitengewoon groote gezinnen; er zijn er van 18 tot 24 kinderen! Bij de geboorte van het zeventiende kind geeft de staat een donatie. In 1904 telde de provincie Quebec 12000 gezinnen met meer dan 12 kinderen. Toen de vader van den tegenwoordigen kardinaal Begin van Quebec stierf, liet hij 324 nakomelingen achter. De moeder van den coadjutor stierf in den ouderdom van 93 jaren; zij had 20 kinderen, waaronder 1 bisschop en 4 priesters. In 1763 waren er 60.000 katholieke Canadeezen. Thans 4 millioen, waarvan er 1.200.000 in de Vereenigde staten wonen. In de Noord-oostelijke staten van de Unie moeten de Yankees, die geen kinderen meer hebben, hun farms noodgedwongen verkoopen aan de katholieke Canadeezen. Toen een bisschop in een dorp het H. Vormsel toedienden, verzocht hij, dat de vaders zouden opstaan, die een priesterzoon hadden. Er bleef niemand zitten!

St. Hyronimus.

De plantage „**St. Hyronimus**", *zoo bij uitstek geschikt voor veeteelt in het groot, met eene oppervlakte van ongeveer 1300 Hectaren, rijk aan water, en gedeeltelijk aan zee grenzende, zal bij inschrijving aan den meestbiedende worden verkocht.*

De gunning behoudt de eigenares zich voor.

De grondbelasting is aangezuiverd tot ultimo December 1924.

Gegadigden gelieven hunne inschrijvingsbiljetten in gesloten enveloppen, met daarop de vermelding van den naam der plantage, te willen doen toekomen aan het adres van den ondergeteekende.

De opening der enveloppen zal plaats hebben op Maandag den negenden Februari 1925, om 10 uur a.m. ten kantore van ondergeteekende en in tegenwoordigheid van de opgekomen belanghebbenden.

De Praktizijn

2—2 *J. L. C. MONSANTO.*

SE VENDE.

El día **Jueves** *25 de febrero próximo, se venderá en Subasta Pública en la oficina del Notario Dr.* LANSBERG, *Sprocksteeg,* **la Casa grande No. 102 Pietermaai, bien situada y ventilada, con seis cuartos y dos algibes llenos.**

Los interesados la pueden inspeccionar los *Lúnes, Miércoles y Viernes* de las 2 a 4 p.m.

3—4 102 Pietermaai.

GOED NIEUWS

La Cruz — 7 Januari 1924 — No. 1277.

Voor allen die er belang in stellen:

Eigenaar zijnde van uitgestrekte terreinen op een van de meest schilderachtige en gezonde plaatsen der bevolking, zooals de „**Villa LA FAMA**" *is, en met het oog op hetgeen het Weekblad „La Cruz" in zijn nummer van 7 Januari schreef omtrent de schaarschte van huizen,*

deel ik bij dezen mede, dat ik aan arme menschen, die een huis wenschen te bouwen voor hun familie, stukken grond van 10 meter in 't vierkant kan verhuren, tegen den prijs van **fl 1,—** *per maand, en aan personen die meer welgesteld zijn, stukken grond naar hun keuze, voor* **fl 2,50** *en* **fl 3,—** *per maand.*

Tevens verkoop ik tegen soortgelijke voordeelige condities voor de armen, stukken grond op de terreinen van „**Villa LA FAMA**", *vroeger bekend onder den naam van Chèr-Asile, Toei, Paijen, Vianen, Stuyvesant, Saartje, enz.*

Voor verdere inlichtingen kan men zich wenden tot den Heer DANIEL A. GOMEZ, *belast met 't beheer van genoemde terreinen, en wonende te Vianenweg, of tot de Heeren* ANTOINE LAUFFER *en* MANUEL Z. LEON; *omtrent den prijs van verkoop tot mijn gemachtigde, den Heer* RAFAEL GOMEZ NADAL.

Curaçao, 8 Januari 1925.

L. CAMARENA.

NOTA: *Begunstigers en rookers van de cigaretten* **La Fama, Cremas** *en* **Rival**, *genieten een zekere voorkeur.* 2—5

RED „D" LINE OF STEAMSHIPS.

REGULAR SERVICE BETWEEN NEW YORK, PTO RICO, CURAÇAO AND VENEZUELA.

SAILINGS DURING JANUARY.

1925			S.S. Carabobo		S.S Tachira		S.S Maracaib		S.S. Caracas		S.S. Zulia	
Leave		NEW YORK	Jan.	7	Jan	14	Jan.	21	Jan.	28	Febr.	4
	Arrive	SAN JUAN	„	12	„	20	„	27	Febr.	2	„	10
Leave		„	„	12	„	21	„	28	„	3	„	11
	Arrive	CURAÇAO	. . .		. . .		. . .		„	5	. . .	
Leave		„	. . .		. . .		. . .		„	5	. . .	
	Arrive	PTO CABELLO	. . .		. . .		. . .		„	6	. . .	
Leave		„	. . .		. . .		. . .		„	6	. . .	
	Arrive	LA GUAIRA	Jan.	14	Jan.	23	Jan.	30	„	7	Febr.	13
Leave		„	„	15	„	24	„	31	„	10	„	14
	Arrive	PTO CABELLO	„	16	. . .		. . .		„	11	. . .	
Leave		„	„	16	. . .		. . .		„	12	. . .	
	Arrive	CURAÇAO	„	17	Jan.	25	Febr.	1	„	13	Febr.	15
Leave		„	„	17	„	25	„	1	„	13	„	15
	Arrive	MARACAIBO	„	18	„	26	„	2	. . .		„	16
Leave		„	„	22	„	29	„	5	. . .		„	19
	Arrive	CURAÇAO	„	23	„	30	„	6	. . .		„	20
Leave		„	„	23	„	30	„	6	. . .		„	20
	Arrive	PTO CABELLO	„	24	. . .		. . .		. . .		. . .	
Leave		„	„	24	. . .		. . .		. . .		. . .	
	Arrive	LA GUAYRA	„	25	Jan.	31	Febr.	7	Febr.	14	Febr.	21
Leave		„	„	26	„	31	„	7	„	14	„	21
	Arrive	SAN JUAN	„	28	Febr.	2	„	9	„	16	„	23
Leave		„	„	28	„	3	„	10	„	17	„	24
	Arrive	NEW YORK	Febr.	2	„	9	„	16	„	23	March	2

S.S. "**Merida**" connecting with S.S. "Caracas" sails from Curaçao for Maracaibo February 5 and March 12, returning sails from Maracaibo February 11 and March 18.

For further particulars apply to S. E. L. MADURO & SONS. Agents.